

Доповідь про впровадження технології психолого-педагогічного проектування взаємодії дорослого з дитиною «Радість розвитку» у рамках всеукраїнського експерименту «Психолого-педагогічні умови становлення ціннісних орієнтацій дітей в ігровій та навчальній діяльності освітньої системи «Радість розвитку»

**Творчий колектив науковців всеукраїнського експерименту
«Психолого-педагогічні умови становлення ціннісних орієнтацій
дітей в ігровій та навчальній діяльності освітньої системи
«Радість розвитку»**

**експериментальна робота
Всеукраїнського рівня затверджена
Наказом МОН України №480 від
28.04.2015 р.**

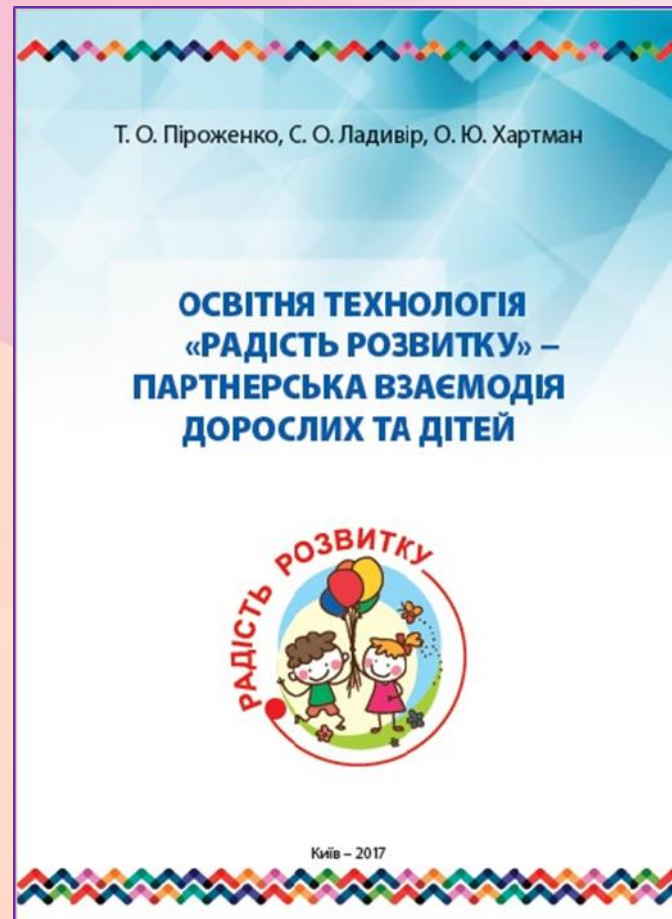
- **Науковий керівник – Пироженко Тамара Олександрівна**, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор
- **Хартман Олена Юріївна**, канд.психол.наук, ст. науковий співробітник лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.
- **Рогозянський Олексій Сергійович**, науковий співробітник (2016 -2018р.р.) лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

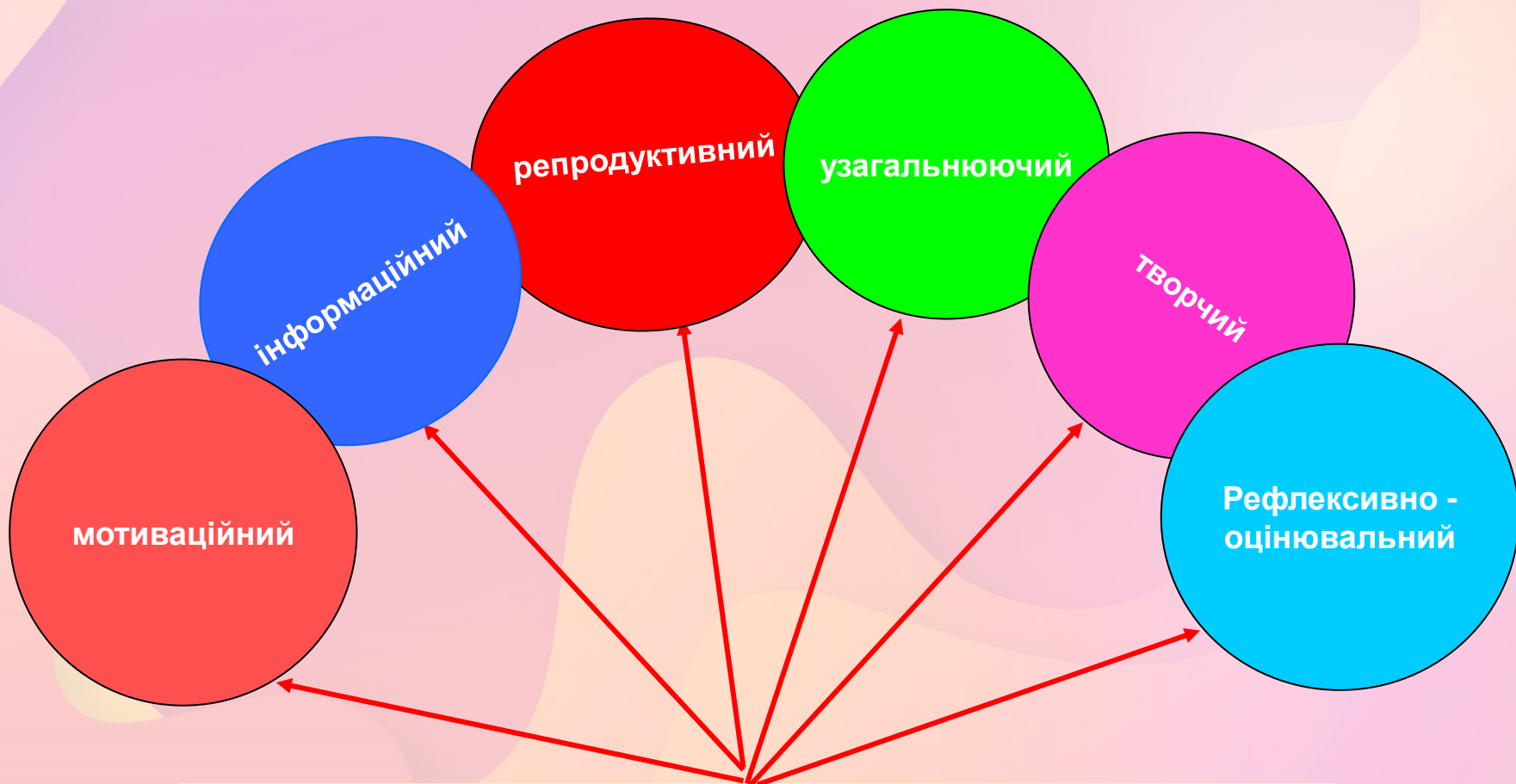
Гасло : ДІЙ та РАДІЙ!

завдання розвитку
дитини – гармонійне
поєднання

рушійних сил
активності («**Хочу**»),
пошук операційних
необхідних
можливостей – знань,
умінь та навичок
(«**Можу**»)

та особистісних
механізмів регуляції
поведінки для
досягнення цілі
(«**Буду**»)

**Єдність - в різноманітті,
Відповідальність - у свободі,
Стійкість - в розвитку**

Провідні завдання технології “Радість розвитку”

- формування вищих почуттів
(радість, щастя, любов)
- стимулювання психічної активності
- стратегічне мислення
- розвиток особистісного потенціалу дитини

Видань за темою «Освітня технологія «Радість розвитку»

Науковий статей – понад **250**

25 наукових праць, з яких:

- 1 - монографія
- 1 - парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6(7) років
- 4 - наукові видання
- 2 - навчальних видання
- 1 - навчальний посібник
- 1 - методичний посібники
- 2 - науково-методичні посібники
- 3 - науково-методичні видання
- 4 - науково виробничі видання
- 1 - методичні рекомендації
- 1 - навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку
- 4- альбоми розвивальних ігор та вправ для індивідуальної роботи з дітьми

Ключові категорії, що представляють методологічні основи дослідження: особистість, здібності, комунікація, розвиненість вищих почуттів: етичних, інтелектуальних, естетичних

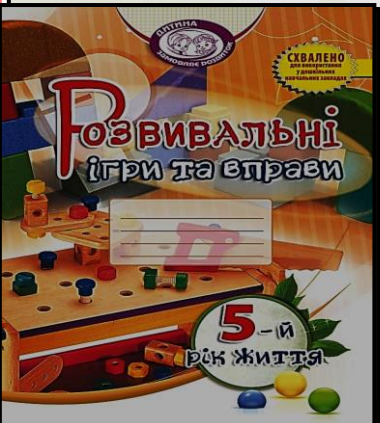
Гра як продукт винахідливого МОЗКУ

Індивідуалізація освітнього процесу, врахування природніх вікових особливостей

✓ *Розвивальні ігри та вправи для дітей третього-четвертого року життя* Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, І. І. Карабаєва, Т. Л. Гурковська (2012)

✓ *Розвивальні ігри та вправи для дітей п'ятого року життя*

Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір,
О. О. Вовчик-Блакитна, Г. В. Гуменюк,
Т. Л. Гурковська (2012)

✓ *Розвивальні ігри та вправи для дітей шостого року життя*

Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, І. І. Карабаєва,
Л. І. Соловйова, Т. Л. Гурковська (2012)

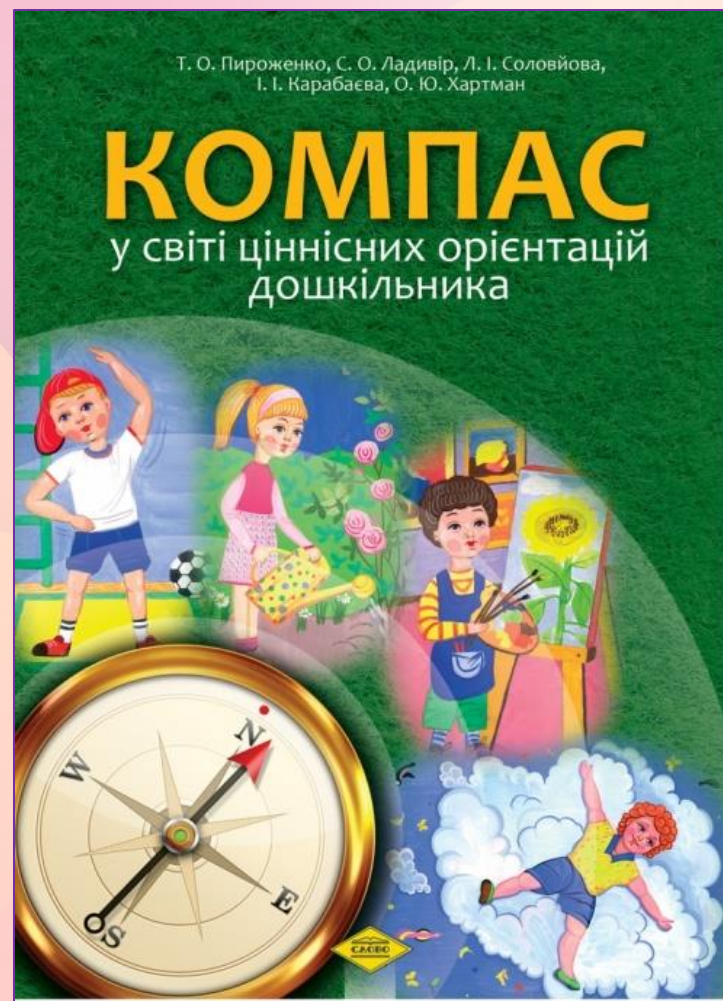
✓ *Розвивальні ігри та вправи для дітей сьомого року життя*

Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, І. І. Карабаєва, Л. І. Соловйова,
Т. Л. Гурковська (2013)

: як діяти ???

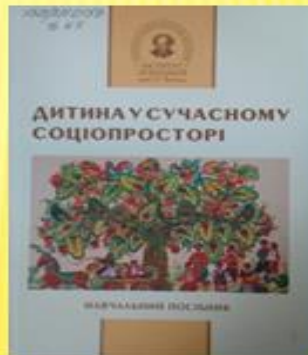

Становлення ціннісних орієнтацій дітей дошкільного віку

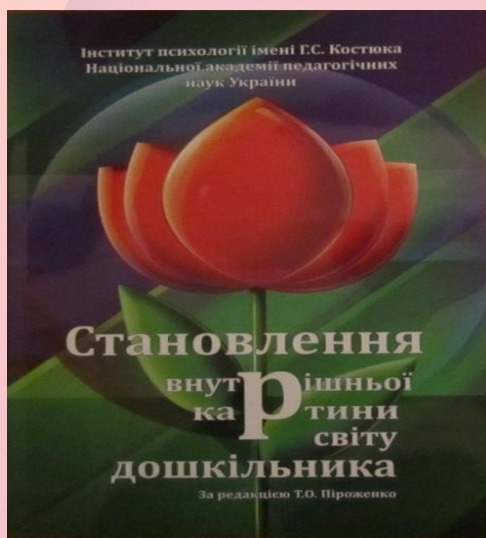

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Автори - співробітники лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С.Костюка нагороджені у 2015 році Дипломом I ступеня Національної Академії педагогічних наук України за комплект посібників "Дитина у сучасному соціопросторі" та "Сучасні діти - відображення цінностей дорослого світу"

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

Об'єкт дослідження – онтогенетичний розвиток особистості в ігровій та навчальній діяльності освітньої системи «Радість розвитку».

Предмет дослідження – система ціннісних орієнтацій дітей як критеріальна оцінка вікових новоутворень, потенційних можливостей та творчої самопрезентації особистості.

• **завдання:**

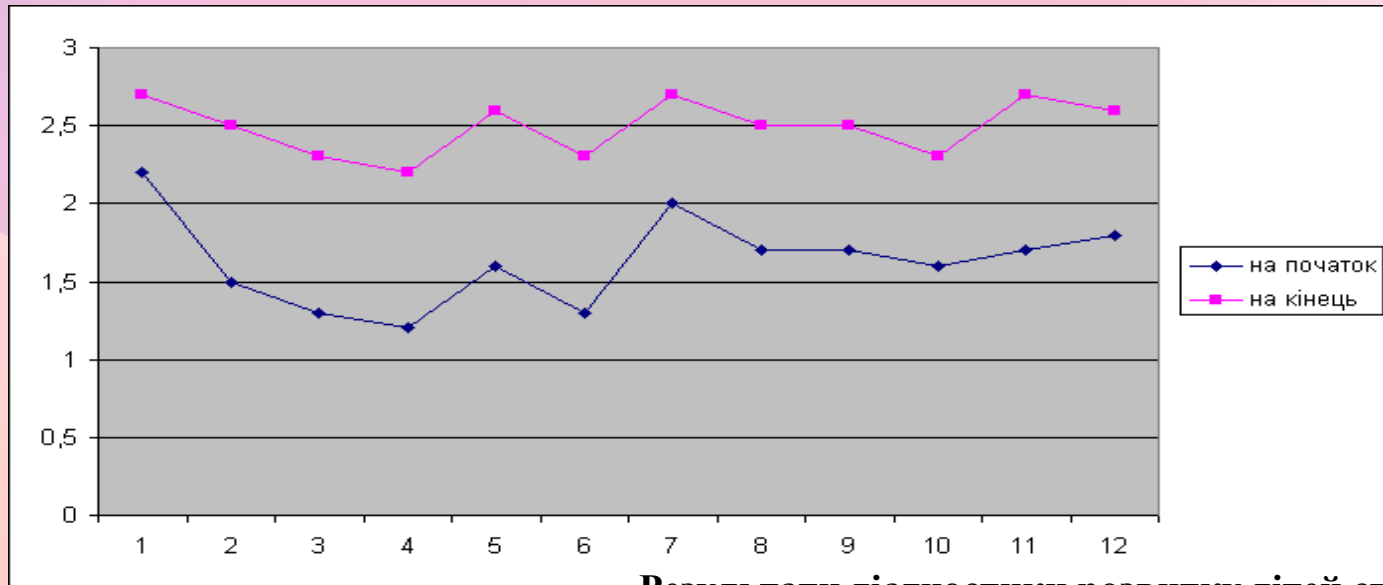
- 1) визначити та апробувати дієві засоби та прийоми підтримки індивідуального розвитку особистості в умовах інтеграції змісту освіти дітей від 2-х до 12 років;
- 2) вивчити та дослідити особливості становлення ціннісних орієнтацій дітей від 2-х до 12 років, як показника особистісних новоутворень, потенційних можливостей та творчої самопрезентації особистості, які виховуються в умовах освітньої системи «Радість розвитку»;
- 3) розробити навчально-методичне забезпечення ігрової та навчальної діяльності дітей від 2 до 12 років освітньої системи «Радість розвитку»;
- 4) визначити форми та способи підготовки кадрів до впровадження освітньої системи «Радість розвитку» в роботу дошкільних, загальноосвітніх, вищих, позашкільних освітніх закладів усіх видів та форм власності.

Діагностичний комплекс обстеження дітей склали наступні методики:

- спостереження (під час організованої навчально-пізнавальної діяльності, ігрової діяльності, в повсякденному житті);
- експеримент (контрольні зрізи знань);
- дидактичні ігри і вправи (з різних розділів програми);
- бесіда (на запропоновану тему, за змістом прочитаного, за картиною);
- індивідуальні заняття (проводяться найчастіше і у формі гри);
- вивчення продуктів творчої діяльності дітей (таблиця 1-3, діаграма 1 – 3, малюнок 1).

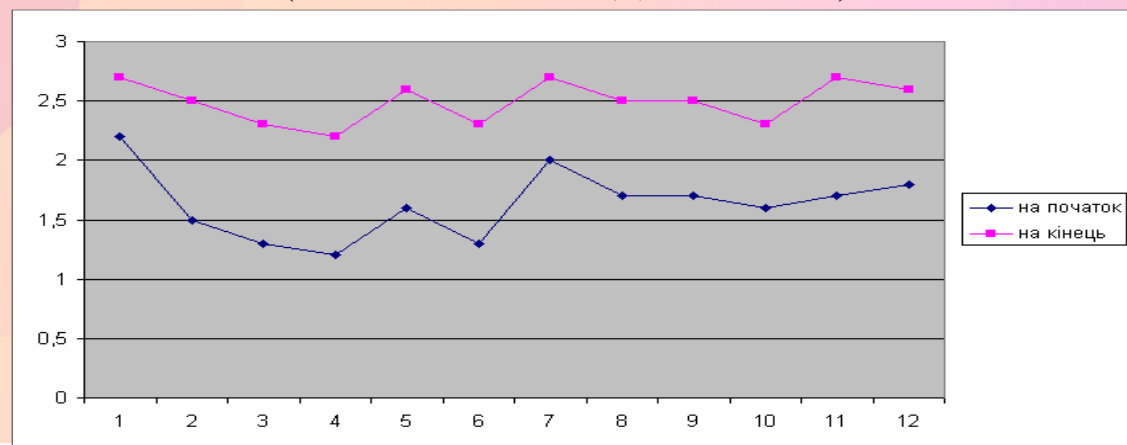
Діаграма 1

Результати діагностики розвитку дітей молодшої групи
(тематичний цикл «Наші іграшки чудові – з нами гратися готові»)

Діаграма 2

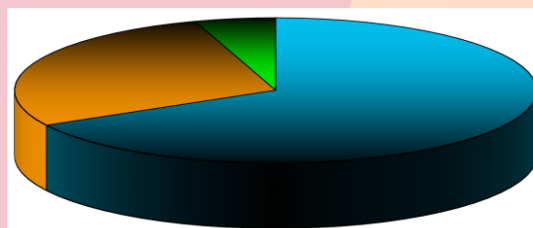
Результати діагностики розвитку дітей старшої групи
(тематичний цикл « Давній Київ»)

Діаграма 3

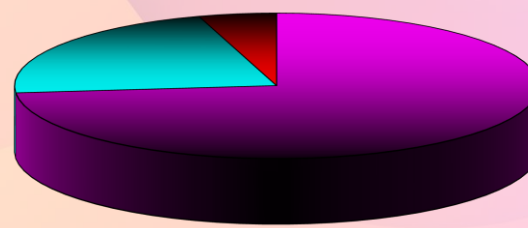
Сформованість якостей розвитку особистості дитини в експертних оцінках дошкільної зрілості (готовності до шкільного навчання)

Старша група "Дзвіночок"

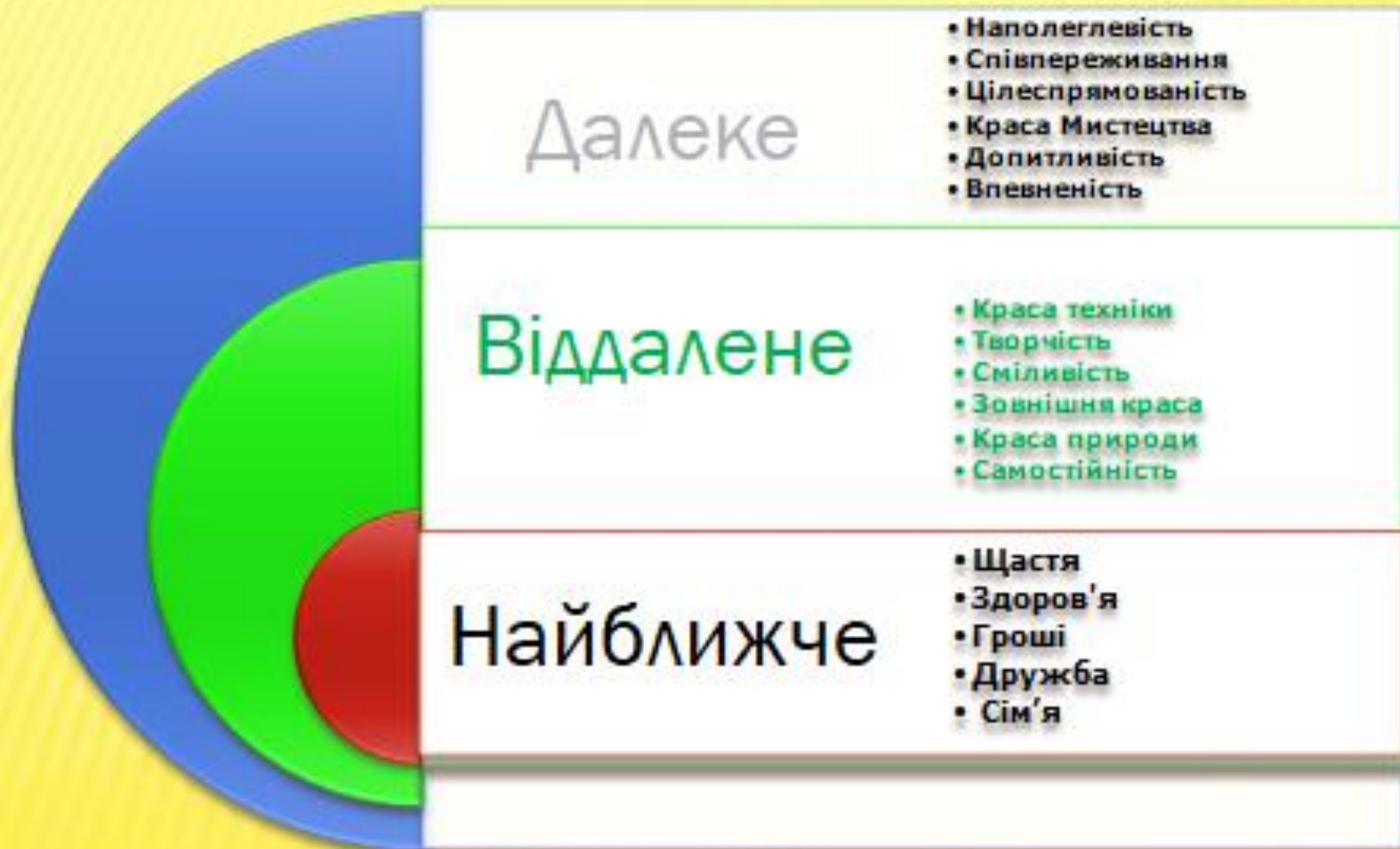
■ висок.-67%   ■ середн.-28%   ■ низьк.-5%

Старша група "Пізнайко"

■ високий - 73,44   ■ середн.-21,8   ■ низьк.-4,8

МОДЕЛЬ ІЄРАРХІЧНОЇ БУДОВИ ПОЛЯ ЦІННОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

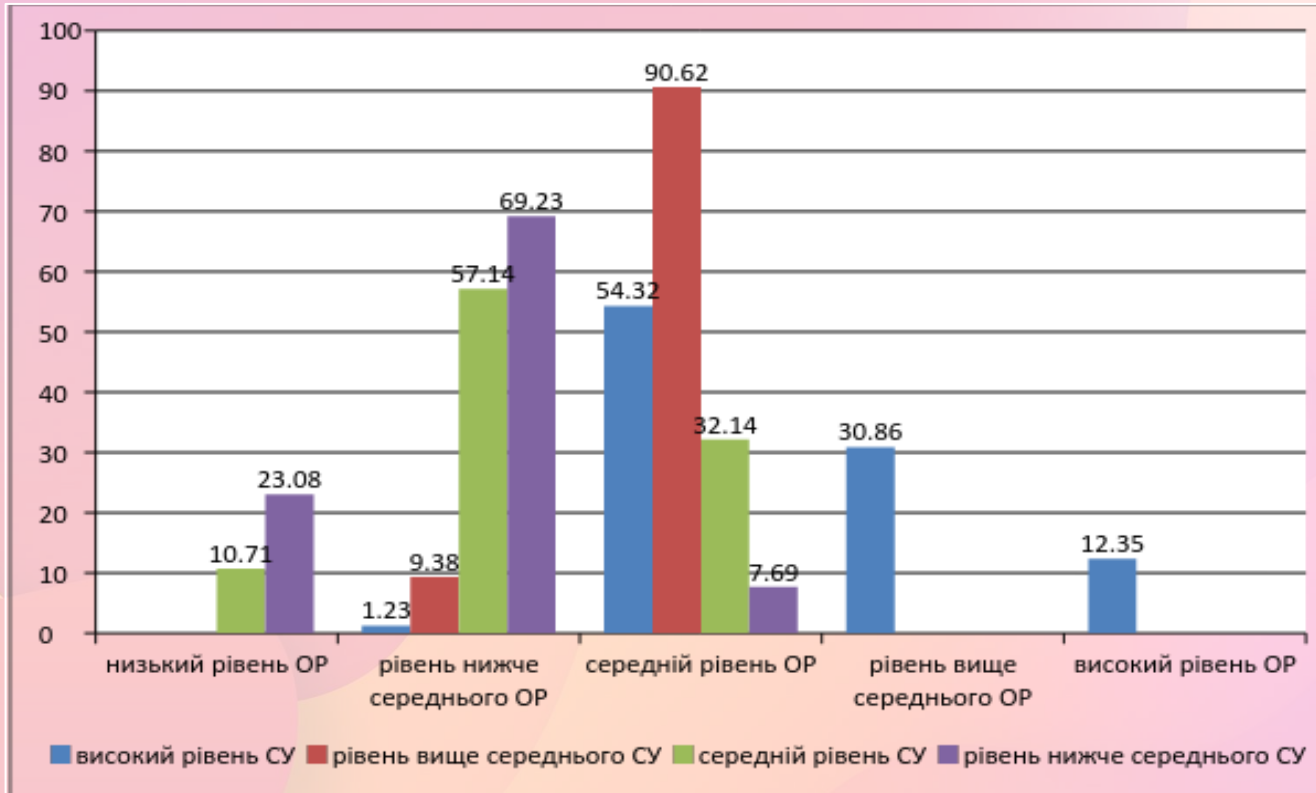
Відмінності поля цінностей дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку

Вік дітей		Група цінностей
дошкільники	молодші школярі	
Щастя	Дружба	термінальні (цінності-блага)
Краса мистецтва	Творчість	термінальні (цінності-блага)
Співпереживання	Сміливість	інструментальні (цінності-регламенти)
Цілеспрямованість	Наполегливість	інструментальні (цінності-регламенти)

Взаємозв'язок рівнів сформованості світоглядних уявлень
із рівнем особистісного розвитку дітей 6-7 років
(параметр аналізу: загальна вибірка респондентів, відносний показник)

Рівні сформованості світоглядних уявлень	Загальний особистісний розвиток					кількість
	низький рівень ОР	рівень нижче середнього ОР	середній рівень ОР	рівень вище середнього ОР	високий рівень ОР	
високий рівень СУ	0,00	1,23	54,32	30,86	12,35	81
рівень вище середнього СУ	0,00	9,38	90,63	0,00	0,00	32
середній рівень СУ	10,71	57,14	32,14	0,00	0,00	28
рівень нижче середнього СУ	23,08	69,23	7,69	0,00	0,00	13

Взаємозв'язок рівнів сформованості світоглядних уявлень
із рівнем особистісного розвитку дітей 6-7 років
(параметр аналізу: загальна вибірка респондентів)

**Порівняння середніх оцінок факторів розвитку дітей
1-А_2А та 1-Б_2-Б класу протягом 2016-2017 та 2017-2018н.р.р.**

1-А ->2-А (УСІ-32)	Загальний емоційний фон (настрій)	Комунікація (мовлення)	Мотивація	Спільна діяльність	Самооцінка / Рівень домагань / Впевненість в собі	Сумма оцінок за 1-4 ознакою	Зміна суми оцінок за 1-4 ознакою відносно жовтня 2016
жовтень 2016	3,86	3,90	3,90	4,04	2,06	15,70	
травень 2017	3,95	4,19	4,15	4,25	2,13	16,53	5%
жовтень 2017	4,13	4,47	4,45	4,44	2,13	17,48	11%
травень 2018	4,10	4,56	4,51	4,40	2,17	17,56	12%
Зміна травень 2018- жовтень 2016	6%	17%	16%	9%	5%	12%	

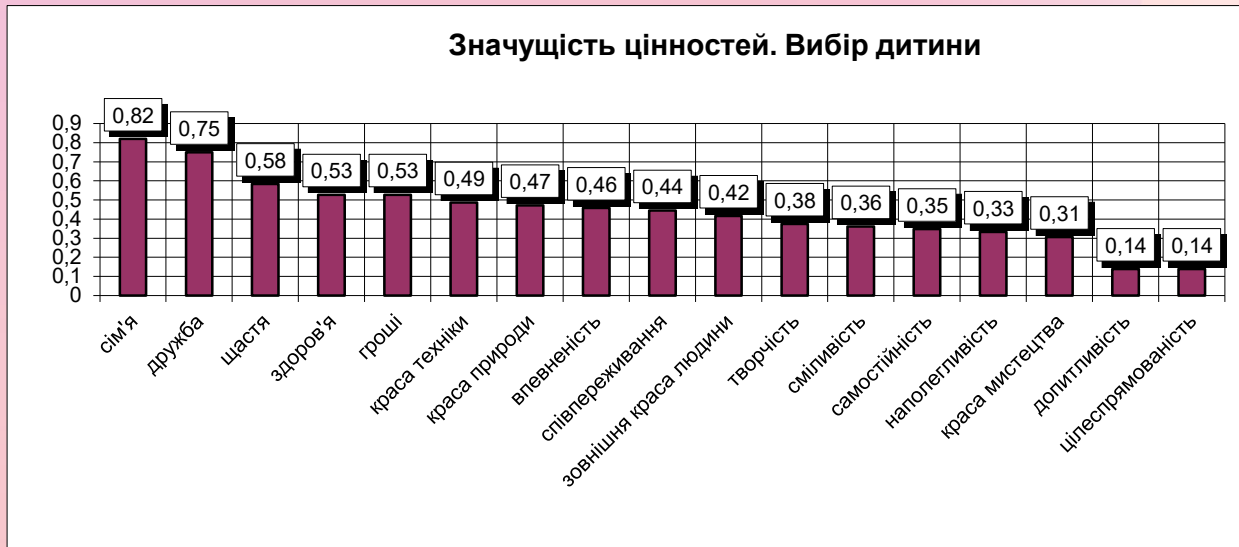
1-Б->2-Б (ВСІ-30)	Загальний емоційний фон (настрій)	Комунікація (мовлення)	Мотивація	Спільна діяльність	Самооцінка / Рівень домагань / Впевненість в собі	Сумма оцінок за 1- 4 ознакою	Зміна суми оцінок за 1- 4 ознакою відносно жовтня 2016
жовтень 2016	3,90	3,71	4,14	4,44	2,00	16,21	
травень 2017	4,02	3,92	4,06	4,46	2,03	16,46	2%
жовтень 2017	3,76	3,94	4,01	4,35	2,05	16,05	-1%
травень 2018	3,99	4,13	4,23	4,45	2,07	16,81	4%
Зміна травень 2018-жовтень 2016	2%	11%	2%	0%	3%	4%	

Таблиця 3

Вибір значущих цінностей дитиною
(загальна вибірка респондентів)

№ з/п	Цінність	Кількість виборів	Частка вибравших (8 з 17)
1	сім'я	59	82%
3	здоров'я	54	75%
4	дружба	42	58%
10	самостійність	38	53%
12	творчість	38	53%
15	сміливість	35	49%
17	гроші	34	47%
16	наполегливість	33	46%
6	краса природи	32	44%
2	щастя	30	42%
14	впевненість	27	38%
9	зовнішня краса людини	26	36%
5	співпереживання	25	35%
11	допитливість	24	33%
8	краса техніки	22	31%
13	цілеспрямованість	10	14%
7	краса мистецтва	10	14%

Малюнок 1

Системне впровадження технології «Радість розвитку» привносить в освіту нову якість

- **взаємозв'язок науки та практики**
- **координованість та співпраця з усіма партнерами (діти, батьки вихованців, педагоги)**
- **гнучкість, стійкість та адаптивність вибору форм та методів навчально-виховної роботи педагогів, який спирається на індивідуальний потенціал дитини та дитячої групи**
- **виступає психологічно обґрунтованим педагогічним інструментарієм реалізації особистісно-орієнтованої освітньої практики дітей дошкільного та молодшого шкільного віку**

Запровадження ідеї у різних освітніх проєктах

«Радість розвитку»

«Вчимося жити разом»

«Становлення ціннісних орієнтацій
дитини дошкільного віку»

«Впевнений старт»

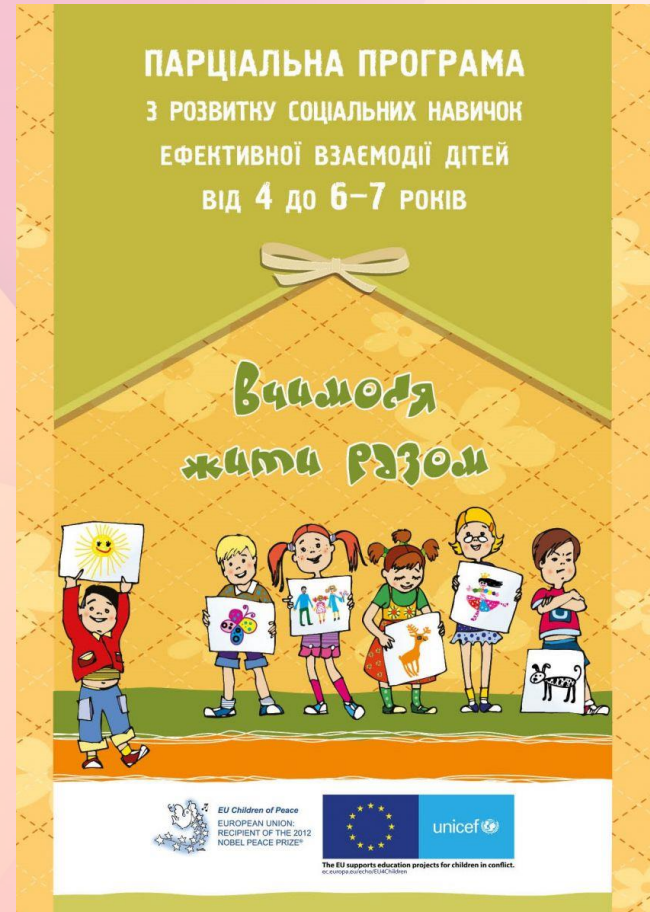

«Ціннісні орієнтації в ігровій та
навчальній діяльності дитини»

Проект UNICEF “Вчимося жити разом”

<http://autta.org.ua/ua/ProjectUNICEF/resource/preschool>

- парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років для дітей, що опинились в зоні конфлікту
  - методичний посібник
  - тренінг з підготовки фахівців до впровадження програми
- *Спільно з представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ)

7

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКТ "Вчимся жити разом"

13

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ "Вчимся жити разом"

Охоплено **25 % ДНЗ та ЗНЗ в 5 областях України**

Проведено **130 тренінгів**
(підготовка регіональних тренерів різних рівнів)

Підготовлено **3300 вихователів, психологів та учителів**

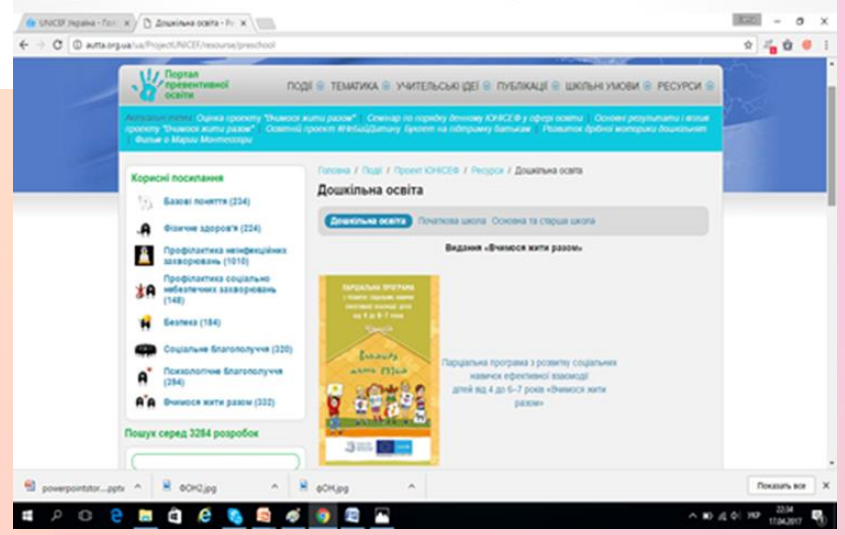
Охоплено **50 000 дітей**

Тривалість проекту **січень – грудень**

11

ПОРТАЛ ПРЕВЕНТИВНОЇ ОСВІТИ

Освітній проєкт “Впевнений старт”

<https://vstart.com.ua/>

- Освітня програма для дітей дошкільного віку
- Комплект навчально-методичного забезпечення
- Інформаційна та методична підтримка педагогів, батьків вихованців

КНИЖКА ЩОДНЯ

ХРЕСТОМАТІЯ художньо-літературних творів з методикою використання

для дітей старшого дошкільного віку

ВПЕВНЕНИЙ
СТАРТ

НОВА
УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ВПЕВНЕНИЙ
СТАРТ
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

УКРАЇНСЬКА
АКАДЕМІЯ ДИТИНСТВА

ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ

КНИГА ДОШКІЛЬНИКА

Частина I

БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

НОВА
УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

ВПЕВНЕНИЙ
СТАРТ
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

УКРАЇНСЬКА
АКАДЕМІЯ ДИТИНСТВА

ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ

АЛЬБОМ

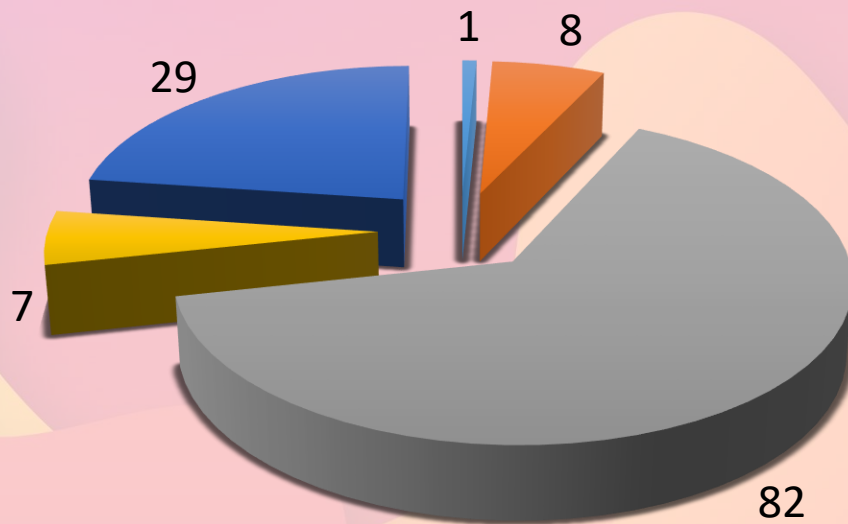
з художньо-творчої діяльності

Частина I

Запровадження ідеї (КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ТА ОСВІТНІХ ПРОЕКТАХ)

Друкована продукція (127)

■ монографії

■ посібники

■ наукові статті

■ міжнародні
видання

■ інші види наукової
продукції

**Інститути вищої школи –
Київський педагогічний університет
імені Бориса Грінченка,
Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова**

Документи і матеріали, підготовлені із використанням результатів всеукраїнського експерименту «Психолого-педагогічні умови становлення ціннісних орієнтацій дітей в ігровій та навчальній діяльності освітньої системи «Радість розвитку»

1. Пропозиції до проекту Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність"([№ 340-VIII від 21.04.2015](#));
2. Пропозиції до проекту Закону України "Про освіту" ([№ 498-VIII від 02.06.2015](#));
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац.акад.пед.наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, А.М. Гуржій, О.Я. Савченко]; за заг. ред. В.Г. Кременя. – Київ: Педагогічна думка, 2016;
4. Пропозиції до проекту Закону України Про наукову і науково-технічну діяльність (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25);
5. Пропозиції до проекту Закону України «Про дошкільну освіту» (щодо розширення можливостей для створення та діяльності дошкільних навчальних закладів різних форм власності);
6. Участь у нараді з представниками дошкільної і початкової освіти – науковцями інститутів НАПН України «Наступність дошкільної і початкової ланок освіти у контексті розробки нових законодавчих документів». (15.01.2016 р., МОН України.);
7. Пропозиції до проекту Закону «Про забезпечення якості дошкільної освіти » (наказ МОН №111 від 01.02.2019 р.)
8. Пропозиції до проекту Закону «Про освіту дітей раннього та дошкільного віку» 2019 - 2020р.р.
9. Пропозиції щодо Концепції розвитку дошкільної освіти України 2019-2020 р.р.